

บทบาทครู

ในฐานะที่เป็นครูผู้สอนครูวุฒมมีบทบาทที่ต้องรับผิดชอบอยู่ 2 บทบาท คือ 1) บทบาทในห้องเรียน ทำหน้าที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ซึ่งหน้าที่สอนถือเป็นบทบาทหลักสำคัญของครูทุกคน นอกเหนือจากนั้นแล้ว ครูวุฒมยังมีบทบาทที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้บทบาทแรกดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ 2) บทบาทนอกห้องเรียน รับผิดชอบในหน้าที่พิเศษของโรงเรียนและรับผิดชอบงานอื่นที่ได้รับมอบหมายและงานอาสาทำด้วยตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. บทบาทในห้องเรียน

ครูวุฒมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) โดยยึดหลักการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ได้แก่ หลักในการจัดการเรียนการสอนโดย 1) คำนำถึงความต้องการของนักเรียน 2) หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ 3) หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ 4) หลักในการใช้เทคนิคการเสริมแรง โดยจะกล่าวถึงรายละเอียดดังนี้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยยึดหลักดังต่อไปนี้

1.1 หลักในการจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความต้องการของนักเรียน ก่อนที่ครูวุฒมจะสอนในทุกระดับชั้นในต้นปีการศึกษาครูวุฒมจะมีการสร้างข้อตกลงกับนักเรียนทุกคนโดยมีการ “ทำสัญญาใจ” ต่อกันเพื่อเป็นการให้นักเรียนได้ให้สัญญากับครูและตัวเองถึงข้อปฏิบัติในการเรียนและการปฏิบัติตนใน 1 ปีการศึกษาและได้ติดไว้ที่หน้าห้องเรียนของชั้น ม.1-ม.3 เพื่อเป็นการเตือนสติทุกครั้งก่อนที่นักเรียนจะเข้าห้องเรียน โดยเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการปฏิบัติในการเรียน และการปฏิบัติตนต่อครูผู้สอน ดังตัวอย่างคำสัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นักเรียนคนที่ 1 “... ผมจะตั้งใจเรียนผมจะส่งงานอย่างสม่ำเสมอผมจะไม่ทำให้คุณครูผิดหวัง...”

นักเรียนคนที่ 2 “... ผมจะตั้งใจเรียนและไม่ทำให้ครูเสียใจอีกผมจะส่งงานให้ตรงเวลา...”

นักเรียนคนที่ 3 “... จะพยายามส่งงานให้ครบตามกำหนดตามความสามารถจะทำได้...”

ในการจัดการเรียนการสอนครูวรูตม์มีความเข้าใจในพฤติกรรมและธรรมชาติและ พัฒนาการของนักเรียนสังเกตได้จากการจัดกิจกรรมสอนที่ครูวรูตม์ให้นักเรียนมีโอกาสในการเลือก สถานที่ในการเรียน กำหนดเวลาในการทำงานหรือชิ้นงาน กำหนดเวลาในการส่งงาน ครูวรูตม์ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีแนวคิดที่ว่า นักเรียนมีศักยภาพและความสามารถ ต่างกัน บางคนมีความสามารถสูงสามารถช่วยเหลือเพื่อนในการเรียนได้ จึงมักให้เพื่อนช่วยสอน เพื่อน และมีการทำแบบสังคัมมิตีเพื่อจะได้เข้าใจถึงความคิดและการอยู่ร่วมกันของนักเรียน โดยครูวรูตม์กล่าวกับผู้วิจัยว่า

... พี่จะใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น ห้องสมุด ใต้ต้นไม้ ลานอเนกประสงค์ โดยอาศัยความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก โดยครูจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าและ พิจารณาถึงความเหมาะสม โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะของเด็กวัยรุ่น สำหรับข้อแตกต่างของเด็ก แต่ละชั้นจะแตกต่างกันไม่มากนัก นักเรียนในระดับชั้น ม.1 ยังเป็นเด็ก เรียบร้อย เชื่อฟังครู พูดตรงไปตรงมา กิจกรรมที่จัดส่วนใหญ่มาจากครู นักเรียนไม่ค่อยสร้างเงื่อนไขกับครู ม.2 ก่อนข้างคือกว่า ม.1 ส่วน ม.3 ความสนใจค่อนข้างสั้น ครูต้องพยายามหากิจกรรมมา กระตุ้นความสนใจอยู่บ่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นเกม ปริศนาคำทาย หรือพูดถึงเพลง ละคร ดาราที่ เขาสนใจในขณะนั้น และบางคนพูดมากครูต้องพยายามเสริมแรงบวกและไม่ทำโทษแต่จะ พยายามพูดถึงสัญญาที่ให้ไว้กับครูก่อนเรียนวิชาภาษาไทยเมื่อต้นเทอม ส่วน ม.3 ไม่ค่อยมี ปัญหาอาจจะมาจากมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่ค่อนข้างมีเหตุผลยอมรับและปฏิบัติตาม ข้อตกลงที่ได้ตกลงกันไว้ทั้งเรื่องส่งงาน การทำงาน และการปฏิบัติตนในการเรียน ซึ่งถ้ามี ใครพูดคุยหรือไม่สนใจเรียน นักเรียนจะดักเตือนและแนะนำกันเองโดยครูไม่ต้องจัดการ เอง...

1.2 หลักการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับชั้นการเรียนรู้ ผู้วิจัยสังเกตกิจกรรม การเรียนการสอนของครูวรูตม์ใน 1 ชั่วโมงพบว่าครูวรูตม์ แบ่งการสอนออกได้ 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นสอน และ 3) ขั้นสรุป โดยแต่ละขั้นจะมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ก่อนจะเรียนทุกครั้งครูวรูตม์จะแจ้งผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังให้นักเรียนทราบ ทบทวนความรู้เดิม โดยเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่กำลังจะสอน ดังตัวอย่าง กิจกรรมการสอนต่อไปนี้

ครูรุศม์: สวัสดีครับนักเรียนวันนี้เรียนที่ห้องสมุดอีกแล้วนะครับแสดงว่าชอบเรียนที่นี่จึงอยากเรียนบ่อย ๆ คราวที่แล้วเรียนเรื่องอะไรครับ

นักเรียน: เรียนเรื่อง การพุดปฏิเสธ เจรจาต่อรอง โน้มน้าวและเชิญชวน

ครูรุศม์: ถูกต้องครับคืนที่ยังไม่ลืม ที่นี้เราเรียนไปแล้วครูอยากทราบว่าจำได้จริงหรือเปล่า พวกเธอลองยกตัวอย่างการพุดปฏิเสธให้ครูฟังหน่อยสิว่าถ้าเพื่อนชวนไปดูหนังแล้วเราไม่ออกไปเราจะพุดปฏิเสธอย่างไร

นักเรียนคนที่ 1 “... ขอโทษนะเราไปไม่ได้จริง ๆ เราไม่ชอบเที่ยวกลางคืน...”

นักเรียนคนที่ 2 “... พอดีพ่อแม่เราไม่ค่อยสบายต้องดูแลท่านวันนี้เราคงไปดูหนังกับเธอไม่ได้ไว้คราวหน้านะ...”

นักเรียนคนที่ 3 “... พอดีเรามีการบ้านต้องทำและต้องอ่านหนังสือเพราะใกล้จะสอบแล้ว...”

ครูรุศม์มีเทคนิคในการนำเข้าสู่บทเรียนหลายอย่างด้วยกัน ทั้งตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ ให้ดูรูปภาพ ดูตัวอย่างชิ้นงาน แฟ้มสะสมผลงาน ร้องเพลง ปริศนาคำทาย ถ้าเรียนเนื้อหาเรื่องวรรณคดีครูรุศม์จะยกตัวอย่างวรรณคดีของโคลงกลอน เช่น จะเรียนเรื่องโคลงโลกนิติ ครูจึงท่องโคลงสี่สุภาพพร้อมเขียนบนกระดานดำ

เสียงลือเสียงเล่าอ้าง	อันใด พี่เอ๋ย
เสียงย่อมยอศไกร	ทั่วหล้า
สองเขือพี่หลับไหล	ลิมต้น ฤาพี่
สองพี่คิดเองอ้า	อย่าได้ถามเฝ้า

ครูถามว่าเป็น โคลงประเภทใด แล้วให้นักเรียนออกมาเขียนฉันทลักษณ์บังคับเอก 7 โท 4 ในกระดานดำ ซึ่งนักเรียนสามารถเขียนได้ถูกต้อง บางครั้งครูรุศม์ก็ใช้ ปริศนาคำทาย การต่อคำคล้องจอง การร้องเพลง หรือเล่นนิทาน

นอกจากนั้นครูวรุฒม์ได้นำเรื่องราวประสบการณ์ของตัวเองมาเล่าให้นักเรียน ฟัง

สรุปได้ว่า การนำเข้าสู่บทเรียนจะใช้การสนทนาเพื่อทบทวนบทเรียนเดิม และเชื่อมโยงสู่บทเรียนใหม่ เป็นการสร้างความพร้อมให้ผู้เรียน มีการแจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ให้ผู้เรียนทราบก่อน รวมถึงมีการเร้ากระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยการใช้ โคลง กลอน ปริศนา คำทาย ซึ่งครูวรุฒม์จะใช้เวลาในการนำเข้าสู่บทเรียนในแต่ละครั้งไม่เกิน 10 นาที หลังจากนั้น ขั้นตอนก็จะดำเนินต่อไปสู่ขั้นตอนของการสอนเนื้อหาใหม่ต่อไป

1.2.2 ขั้นสอน ครูวรุฒม์จะเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงด้วยตนเองเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างทั่วถึงทุกคน เช่น เมื่อมีการใช้สื่อประกอบการสอน ครูจะให้ นักเรียนพยายามเรียนรู้จากสื่อการเรียนรู้อีกเปิดโอกาสให้สัมผัส เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่ง ที่เป็นรูปธรรม ครูจะใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดอยู่ตลอดเวลา และให้นักเรียนทราบ ความหมายของคำหรือสิ่งที่กำลังจะเรียน โดยวิธีการซักถามให้นักเรียนคิดและหาคำตอบร่วมกัน โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น ดังตัวอย่างกิจกรรมการสอนที่ให้นักเรียนใช้เหตุผล

ครูวรุฒม์: เขียนผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเสร็จแล้วใช่ไหมครับ แล้วทราบหรือเปล่าครับว่า ทำไมเราต้องใช้วิจารณ์ในการฟัง

นักเรียน: เพราะมีสื่อต่าง ๆ มากมาย

ครูวรุฒม์: ถูกต้องครับครูขอขยายความสิ่งที่นักเรียนตอบนะครับเนื่องจากว่าในปัจจุบันสื่อ ต่าง ๆ มีหลากหลายทั้งวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์รวมทั้งคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ข้อมูลข่าวสารจึง มีหลากหลายจึงต้องฟังต้องดูอย่างมีเหตุผล อย่างถึถ้วนใช้ความคิดในการพิจารณา เช่น ครูเคยไป เทียวที่ดอยแม่สะลองเขาบอกว่าจึงจกมี 2 ทางครูไปดู และก็จับจึงจกมาส่งดูที่แดดปรากฏว่า กระดูก็ไม่เชื่อมต่อกัน ซึ่งจริง ๆ เขาใช้กาวิตด แปลว่าก่อนที่ครูจะเชื่อครูต้องใช้วิจารณ์ในการ ฟังก่อนใช่ไหมครับ

นักเรียน: ครับ/ค่ะ แต่หนูเคยเห็นคนมีนิ้วมือและนิ้วเท้าเกินมานะคะ

ครูวรุฒม์: ถ้าเราเห็นจริงและได้พิจารณาว่าเป็นความจริงก็เชื่อได้ นะครับ นักเรียนครับ ก่อนที่ที่พวกเขาจะได้เรียนเรื่องนี้เธออ่านผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังให้ครูฟังพร้อม ๆ ्हันก่อนนะ ครับ ที่นี้ครูจะแจกใบความรู้เรื่องสารประเภทต่าง ๆ ให้นักเรียนอ่านก่อนนะครับตรงไหนเป็น ใจความสำคัญขีดเส้นใต้ไว้เลยนะครับอ่านเสร็จเดี๋ยวกฎิปรายร่วมกัน

ครูวรุฒม์: อ่านเสร็จแล้วใช่ไหมครับ สารมีกี่ประเภทครับ

นักเรียน: 3 ประเภทครับ/ค่ะ คือสารให้ความรู้ สารโน้มน้าวใจ สารจรรโลงใจ

ครูวรุฒม์: สารให้ความรู้เป็นอย่างไรครับ

นักเรียน: ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้อ่านค่ะ

ครูวรุฒม์: สารโน้มน้าวใจ มีไว้เพื่ออะไรครับ

นักเรียน: ให้เป็นไปในทางวัฒนธรรม หรือหายนะ

ครูวรุฒม์: วัฒนธรรม แปลว่าอะไร หายนะ แปลว่าอะไร

นักเรียน: วัฒนธรรม แปลว่า รุ่งเรือง หายนะ แปลว่า เสียหาย

ครูวรุฒม์: พวกเขาolongยกตัวอย่างสาร โน้มน้าวใจมาว่ามีอะไรบ้าง

ครูวรุฒม์ได้สอนโดยให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดตั้งกิจกรรม

นักเรียน: พระอภัยมณีนั่งเรือของอุศเรนและถือว่าอุศเรนมีบุญคุณ แต่สินสมุทรจะฆ่าอุศเรน

ครูวรุฒม์: แสดงว่าสินสมุทรก็ลำบากใจสิ แล้วถ้านักเรียนเป็นพระอภัยมณีนักเรียนจะทำ อย่างไร

นักเรียน: ฆ่าตัวตาย

ครูวรุฒม์: ถ้าพระอภัยมณีฆ่าตัวตายปัญหาที่ยังไม่จบ

นักเรียน: ถ้าอย่างนั้นเราก็ควรพุดจาให้ปรองดองกันก่อน

ครูวรุฒม์: แล้วนักเรียนคิดว่าสินสมุทรยอมหรือเปล่า

นักเรียน: ไม่ยอมเลยרבกัน เรื่องเลยไม่จบ

ครูวรุฒม์: ถ้าอย่างนั้นก็ติดตามตอนต่อไป

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ให้นักเรียนทราบความหมายของคำหรือที่มาก่อน
เรียนเพื่อความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

ครูวรุฒม์: เานักเรียนพุดถึงคำว่าวรรณคดี พวกเขาคิดถึงเรื่องอะไรบ้าง

นักเรียน: รามเกียรติ์ พระอภัยมณี

ครูวรุฒม์: สามก๊ก ขุนช้างขุนแผน ก็ใช้วรรณคดีนะครับ เพราะฉะนั้น วรรณคดี คือหนังสือ
ที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี หน่วยงานที่ให้การยกย่องคือ วรรณคดีสโมสร ตราสัญลักษณ์คือ พระ
พิฆเนศ

ครูวรุฒม์ ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง เช่น การทำโครงการ การแต่งกลอน
การใช้สถานการณ์จำลองให้นักเรียนฝึกพุดจริง การให้ทำงานกลุ่ม งานคู่ และงานเป็นรายบุคคล
ฝึกให้นักเรียนสามารถวิพากษ์งานของเพื่อนได้อย่างมีหลักการเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถ
กำหนดเวลาในการเลือกสถานที่เรียน ทำงาน ส่งงานได้ด้วยตัวเอง ให้นักเรียนที่เก่งสอนนักเรียนที่
เรียนอ่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนที่ทำงานเสร็จช้าขยายเวลาในการส่งงาน ให้นักเรียนใช้เทคนิค
การอ่านโดยการวงกลมหรือขีดเส้นใต้ใจความสำคัญไว้ ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลด้วยตนเองที่
ห้องสมุด ดังตัวอย่างกิจกรรมกลุ่มที่ฝึกให้นักเรียนวิพากษ์การรายงานหน้าชั้นเรียนของเพื่อนอย่าง
มีหลักการ

ครูวรุฒม์ : ถ้าอย่างนั้นก็นั่นก็ออกมารายงานได้เลยนะครับตามความสมัครใจกลุ่มไหนก่อนก็ได้จากนั้นกลุ่มที่ 1 ก็ออกมารายงานเมื่อรายงานเสร็จ ครูวรุฒม์ก็ให้เพื่อนวิจารณ์

เพื่อน: เนื้อหาดี ความรู้แน่น

หลังจากนั้น ครูวรุฒม์ วิจารณ์ ว่าเนื้อหาดี พูดชัดถ้อยชัดคำ จากนั้นกลุ่มที่ 2 ก็นำเสนอ ซึ่งส่วนมากกลุ่มนี้จะนำเสนอเกี่ยวกับความเชื่อที่เกี่ยวกับคนและสัตว์ โดยเพื่อนวิจารณ์ว่า

เพื่อน: การนำเสนอพูดติดขัดนิดหน่อย เนื้อหามากพอสมควร

ครูวรุฒม์ : ได้เนื้อหาแปลก ๆ ดี ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

กลุ่มที่ 3 รายงานซึ่งเพื่อน ๆ ตั้งใจฟังเป็นพิเศษเพราะเสียงเบา แล้วจึงวิจารณ์

เพื่อน: พูดเสียงเบา เนื้อหาน้อย

ครูวรุฒม์: เน้นความรู้ส่วนตัวมากเกินไป น่าจะเป็นมติกกลุ่มมากกว่านี้

จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการสอนดังตัวอย่างฝึกให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการกลุ่ม ขอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น นอกจากนี้ก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือทำงานบางอย่าง ครูวรุฒม์ได้ยกตัวอย่างรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง ดังตัวอย่าง

ครูวรุฒม์: นักเรียนคูโคลงบทที่ 26 นะครับอ่านพร้อม ๆ กัน (งาสารห่อนเหียน หดคิ่น...) บทนี้จะกล่าวถึงคำพูดของคนชั่วที่พูดกลับไปกลับมาเหมือน หัวเต่าเต่าบคนะครับเพราะฉะนั้นคนเราต้องให้ความสำคัญกับคำพูดถึงแม้เราไม่ใช่กษัตริย์ก็ตามทีนี้มาดูงานบ้างว่าวันนี้ต้องทำอะไรงานง่าย ๆ นะครับให้นักเรียนทุกคนเลือกบทประพันธ์ที่ชอบจากโลกนิติมา 1 บท แล้วเขียนบอกเหตุผลว่าชอบเพราะอะไรให้คิดสอนใจอะไร ลงในกระดาษที่ครูจะแจกนะครับ เดี่ยวดูแบบฟอร์มในกระดานนะครูจะเขียนให้ดู ดังตัวอย่าง

<p>โคลงโลกนิติ</p> <p>ผู้แต่ง: สมเด็จพระยาเดชาดิศร</p> <p>ลักษณะคำประพันธ์: โคลงสี่สุภาพ</p> <p>บทประพันธ์ที่ชอบ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>ชอบเพราะ</p> <p>.....</p> <p>คติสอนใจ.....</p> <p>ข้อคิด.....</p>

ครูวรุฒม์: นักเรียนก็ลอกแบบฟอร์มลงในกระดาษไม่ยากใช่ไหมขี้ออกกันทุกคน
 เลยกดแต่งให้สวยงามนะครับเพราะจะได้เข้าแฟ้มสะสมผลงาน ถ้าใครอยากดูตัวอย่างมาดูได้ที่โต๊ะ
 ครูนะแต่อย่าทำตามแบบของรุ่นพี่นะคิดสร้างสรรค์เอง

นักเรียนนั่งทำงานเวลาผ่านไปประมาณ 15 นาที เริ่มมีนักเรียนทยอยส่งงาน

นอกจากนี้ครูวรุฒม์ยังให้นักเรียนร่วมคิดร่วมวางแผนทำโครงการภาษาไทยกลุ่ม
 ละ 1 ชั้น โดยให้คิดโครงการเอง นักเรียนเลือกสมาชิกในกลุ่มตามความสมัครใจให้ระยะเวลา
 1 ภาคการศึกษา โดยให้รายงานผลความคืบหน้าของการทำงานเป็นระยะ ๆ โดยแบ่งกันทำงานตาม
 ความถนัด ซึ่งจากการสอบถามนักเรียนได้ความว่า “...ครูวรุฒม์บอกตั้งแต่เริ่มเรียนภาษาไทยในต้น
 เทอมว่าต้องทำโครงการเราก็กลัวจะทำไม่ถูก แต่ครูจะนำโครงการของรุ่นพี่มาให้ดูเป็นตัวอย่าง เมื่อ
 มีปัญหาที่ปรึกษาครูได้ตลอด โดยเฉพาะการตกแต่ง ระบายสี ครูจะเก่งมาก...” “...การทำโครงการ
 ภาษาไทยจะแตกต่างจากโครงการวิชาอื่น คือ ครูวรุฒม์จะให้เขียนแบ่งหน้าที่ชัดเจน และให้มีแบบ
 ประเมินโครงการด้วย 1 ชุด ได้ทำโครงการสนุกมาก เพราะได้คิด ได้ทำตามที่เราต้องการ...”

กล่าวโดยสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะเป็นการจัด
 กิจกรรมที่หลากหลายตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพแวดล้อม เน้นการเรียนการสอนที่

ให้นักเรียนปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด ทักษะกระบวนการกลุ่ม เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฝึกการแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนอย่างเต็มที่สอดแทรกเทคนิคในการอ่าน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำไปปรับไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ อีกทั้งยังมีการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ อยู่ตลอดเวลา เช่น บูรณาการกับวิชาศิลปะเมื่อนักเรียนทำชิ้นงานหรือโครงการก็จะใช้ความรู้วิชาศิลปะมาตกแต่งประดิษฐ์ให้สวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์ หรือใช้ความรู้วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์) มาออกแบบหน้าปกของเล่มสะสมผลงาน และบันทึกการอ่านรวมถึงตกแต่งชิ้นงานอื่น ๆ ให้ดึงดูดความสนใจมากยิ่งขึ้น

1.2.3 **ขั้นสรุป** ในการสอนแต่ละครั้งครูผู้สอนจะมีการสรุปบทเรียนทุกครั้ง โดยให้นักเรียนร่วมสรุปความรู้ที่เรียนไปโดยใช้ลักษณะการถามตอบจนได้ข้อสรุปจากนั้นให้นักเรียนทุกคนหลับตาทบทวนถึงสิ่งที่เรียนไปและเปล่งเสียงตอบออกมาจนจำได้ และนั่งสมาธิเพื่อให้จิตใจสงบก่อนจะไปเรียนในรายวิชาต่อไป

ครูผู้สอน: ทีนี้เราลองมาสรุปพร้อม ๆ กันอีกครั้งหนึ่งว่าในการพิจารณากรณีศึกษาไม่ได้คือลองหลับตาแล้วช่วยตอบพร้อม ๆ กันนะครับ

นักเรียน: รูปแบบ เนื้อหา และภาษา

ครูผู้สอน: แต่สิ่งที่จะขาดไม่ได้ก็ในการพิจารณากรณี คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งตอบพร้อม ๆ กันอีกครั้งให้ครูผู้สอนจะครับ (นักเรียนตอบพร้อมกันด้วยเสียงอันดัง)

ครูผู้สอน: ทีนี้เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องพิจารณากรณีเรื่องพระอภัยมณี อย่างสั้น 3 ข้อท่องให้ครูผู้สอนจะครับ (ครูผู้สอน ก็แจกกระดาษให้นักเรียน) ยกตัวอย่างประกอบด้วยนะครับ งานชิ้นนี้เอาก็จะแนบ

นักเรียน: 5 คะแนน 10 คะแนน

นอกจากนี้ครูผู้สอนยังมอบหมายงานให้นักเรียน เตรียมตัวล่วงหน้าทั้งเนื้อหาและสื่ออุปกรณ์ในการเรียน ในชั่วโมงต่อไป ดังตัวอย่างกิจกรรม

ครูวรุฒม์: วันนี้ทำงานเสร็จเร็วดีมากขอชมเชยครูจะเพิ่มคะแนนให้อีกคนละ 1 คะแนนเป็นโบนัสนะครับ คราวหน้าให้นักเรียนเตรียมกระดาษแข็งหรือกระดาษปกสมุดแข็ง ๆ ที่ไม่ใช่แล้ว และไม่ใสศกริมยาว ๆ มานะครับเอามาเพื่อทำงานในชั่วโมงหน้า อย่าลืมนะเหลือเวลาอีก 10 นาที อยากทำอะไรครับ

นักเรียน: อยากทำภาพสามมิติให้เสร็จครับ

ครูวรุฒม์: ตกลงครับกลุ่มไหนที่ภาพสามมิติเสร็จแล้วก็ดูงานที่ค้าง ๆ สะสางให้ เรียบร้อย นะครับเพราะใกล้จะสอบแล้ว

ทุกท้ายชั่วโมงจะมีการสรุปถึงผลงานของนักเรียนแต่ละคน เปรียบเทียบถึง ลักษณะผลงานซึ่งให้เห็นถึงข้อดีที่ควรนำไปเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ และสิ่งที่ต้องแก้ไข โดยใช้ การยกตัวอย่างผลงานที่นักเรียนทำในชั่วโมงให้เพื่อน ๆ ช่วยกันดูเพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นเก็บ เอาข้อบกพร่องไปแก้ไขในการทำงานครั้งต่อไป

กล่าวโดยสรุปแล้ว การสรุปบทเรียนของครูวรุฒม์จะขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่สอน โดยส่วนใหญ่ จะเป็นการสรุปท้ายชั่วโมงเสมอ โดยทำการ สรุปร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ให้นักเรียนใช้สมาธิในการสรุป และให้นักเรียนเรียนรู้ลักษณะการทำงานที่ถูกต้อง เพื่อนำมาพัฒนา งานตนเองต่อไป ซึ่งครูวรุฒม์กล่าวถึงการสรุปบทเรียนว่า “. . . การสรุปของพี่จะสรุปร่วมกับ นักเรียนเน้นให้นักเรียนใช้สมาธิในการสรุปทำใจให้ว่าง ระลึกละเอียดถึงสิ่งที่เรียนไป 1 ชั่วโมงสรุปเป็น องค์ความรู้ที่ได้ แปลงเสียงดัง ๆ ตอบออกมาหลาย ๆ ครั้งเด็กจะจำได้นาน. . .”

จะเห็นได้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูวรุฒม์จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่ง กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป ให้นักเรียน เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ฝึกให้นักเรียนใช้ทักษะการคิด ทำงานกลุ่ม งานคู่ งานเดี่ยว นักเรียน สามารถวิจารณ์ผลงานของเพื่อนได้อย่างมีเหตุผล ส่งผลให้ นักเรียนสามารถสร้าง องค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง

1.3 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ ครูวรุฒม์จัด บรรยากาศที่เหมาะสม เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ห้องที่ใช้สอนภาษาไทยจะสลับกันระหว่าง ห้องเรียนประจำตามชั้นที่ครูวรุฒม์สอนกับห้องสมุดแต่ลักษณะของห้องเรียนและการจัดห้องก็

จะเป็นรูปแบบที่คล้ายกัน คือ เป็นห้องเรียนที่มีประตู 2 ประตูมีหน้าต่างเพียงพอ ห้องเรียนปูด้วยพื้นกระเบื้องพื้นสะอาด อากาศถ่ายเทได้สะดวก ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ โดยมีเอกลักษณ์ประจำห้องตั้งแต่ชั้น ม.1- ม. 3 ตามลำดับดังนี้

ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตั้งอยู่ชั้น 2 ของอาคารเรียนหลังใหม่อยู่ตรงกลางขนาดด้วยห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประตูทางเข้าห้องเรียนมี 2 ประตูหน้าต่างหลังสามารถเข้าได้ทั้ง 2 ทางโดยที่ประตูหน้าต่างจะติดป้ายยินดีต้อนรับและสมาชิกในห้องเรียน ส่วนประตูด้านหลังติดป้ายนิเทศ คำสัญญาจากใจของนักเรียนแต่ละคนที่เขียนสัญญาว่าจะประพฤติตัวอย่างไรในภาคเรียนที่ 2 เข้ามาในห้องเรียนลักษณะภายในห้องเรียนพื้นห้องปูด้วยกระเบื้อง โตะ นักเรียนเป็นโตะไม้ใหม่และเก่าเกินไปจัดเป็น 3 กลุ่มกลุ่มที่ 1 มีโตะเก้าอี้ 14 ตัว กลุ่มที่ 2 มีโตะเก้าอี้ 8 ตัว กลุ่มที่ 3 มีโตะเก้าอี้ 6 ตัว หน้าห้องมีกระดานดำ บนกระดานดำมีนาฬิกาติดผนัง 1 เรือน และมีทีวีซึ่งยึดติดกับผนังห้อง 1 เครื่อง มีพัดลมติดเพดาน 2 ตัว หลอดไฟ 6 ดวง ฝาผนังบนกระดานดำ ติดภาพ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ทั้ง 9 รัชกาล ขอบกระดานด้านซ้ายติดวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียนขอบกระดานด้านขวาติด เป้าประสงค์ของโรงเรียน ได้กระดานดำเป็นข่าวสารสาระความรู้เนื้อหาสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือ คำราชาศัพท์ สุภาพ สุภาษิต คำพังเพย คำขวัญ คำโฆษณา คำทั้ง 7 ชนิด ฝาผนังด้านหน้าทางซ้ายป้ายนิเทศผลงานนักเรียน (วันแม่) ฝาผนังด้านหลังทางซ้ายป้ายนิเทศแมลง อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ชนเผ่าต่าง ๆ ของโลก สัตว์ต่าง ๆ ในทะเล สุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ การแต่งกายของสตรีไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ไร่ไทยภาคต่าง ๆ หลังห้องมีโตะครู 1 ตัว เก้าอี้ 2 ตัวใกล้โตะครูทางซ้ายเป็นโตะสำหรับวางหนังสือและอุปกรณ์การสอน หลังห้องเป็นโตะวางโล่รางวัลครู เกียรติยศ และรางวัลอื่น ๆ ที่ครูผู้สอนได้รับและเป็นโตะแสดงผลงานของนักเรียนในวิชาภาษาไทย ฝาผนังหลังห้องป้ายนิเทศเครื่องหมายพรรคดอน วัฒนธรรมไทย การละเล่นของเด็กไทย มารยาทไทย ดอกไม้ในวรรณคดีไทย อาหารในวรรณคดีไทย หน้าต่างแต่ละบานจะติดคำขวัญของ อำเภอวังจันทร์ และแขวน โคมบายที่หน้าต่างทุกบาน